

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო

მესამე სექცია

საქმე “დადიანი და მაჩაბელი საქართველოს წინააღმდეგ”
(განაცხადი № 8252/08)

განჩინება

სტრასბურგი

2012 წლის 12 ივნისი

საბოლოო გახდა

12/09/2012

წინამდებარე განჩინება შესაძლოა დაექვემდებაროს რედაქციულ გადასინჯვას.

საქმეზე „დადიანი და მაჩაბელი საქართველოს წინააღმდეგ“;

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს (მესამე სექცია) პალატამ, შემდეგი შემადგენლობით:

ჯოზეფ კასადევალი, თავმჯდომარე,
კორნელიუ ბირსანი,
ალვინა გულუმინი,
ეგბერტ მაიერი,
ინეტა ზიემელე,
ნონა წოწორია,
კრისტინა პარდალოსი, მოსამართლეები,
და *სანტიაგო კესადა*, სექციის განმწესრიგებელი,

2012 წლის 22 მაისს გამართული დახურული თათბირის შემდეგ, გამოიტანა შემდეგი განჩინება:

პროცედურა

1. საქმის საფუძველია საქართველოს ორი მოქალაქის, ქ-ნი *ელენე დადიანისა* და ბ-ნი *დავით მაჩაბელის* („განმცხადებლები“) მიერ, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის („კონვენცია“) 34-ე მუხლის საფუძველზე, 2008 წ. 4 იანვარს, სასამართლოში, საქართველოს წინააღმდეგ შეტანილი განაცხადი (№ 8252/08).

2. განმცხადებლებს წარმოადგენდნენ ადვოკატები - ბ-ნი *ალექსანდრე ბარამიძე*, ბ-ნი *ირაკლი ყანდაშვილი* და ბ-ნი *ჰანს ვონ საქსენ-ალტენბურგი*, რომლებიც საქმიანობას ახორციელებენ თბილისში. საქართველოს მთავრობას („მთავრობა“) წარმოადგენდა სახელმწიფო წარმომადგენელი იუსტიციის სამინისტროდან, ბ-ნი *ლევან მესხორაძე*.

3. კონვენციის მე-6 და 1-ლი დამატებითი ოქმის 1-ლი მუხლების საფუძველზე, განმცხადებლები ასაჩივრებდნენ იმ ფაქტს, რომ შესაბამისმა ორგანოებმა ვერ უზრუნველყვეს შიდა სასამართლოს მიერ მათ სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება. ისინი აგრეთვე ასაჩივრებდნენ კონვენციის მე-6, მე-13 და 1-ლი დამ. ოქმის 1-ლი მუხლების დარღვევას მეორე სამართალწარმოების დაუსაბუთებელი გაჭიანურების გამო და 1-ლი დამ. ოქმის 1-ლი მუხლის დარღვევას - საბჭოთა კავშირის შესაბამისი ორგანოების მიერ მათი წინაპრების კუთვნილი მიწის ექსპროპრიაციის გამო.

4. 2008 წ. 28 აპრილს, სასამართლომ გადაწყვიტა განაცხადის ცნობება მთავრობისთვის. სასამართლომ ასევე გადაწყვიტა განაცხადის დასაშვებობისა და არსებითი მხარის ერთდროულად განხილვა (მუხლი 29§1).

ფაქტები

I. საქმის გარემოებები

5. განმცხადებლები, ქ-ნი *ელენე დადიანი* და ბ-ნი *დავით მაჩაბელი*, დაბადებულნი არიან, შესაბამისად, 1923 და 1964 წლებში, თბილისში. მეორე განმცხადებელი პირველი განმცხადებლის დისშვილია. პირველი განმცხადებლის დედას ჩამოერთვა მიწა და მიწით სარგებლობის უფლება საბჭოთა კავშირის შესაბამისი ორგანოების მიერ 1920-იან წლებში.

ა. პირველი სამართალწარმოება

6. 2004 წელს განმცხადებლებმა სარჩელი შეიტანეს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების წინააღმდეგ მათი სამკვიდრო მიწის რესტიტუციის მიზნით. სარჩელის საფუძვლიანობის განსამტკიცებლად, მათ წარმოადგინეს საარქივო მასალები, რომლებითაც დასტურდება მათი წინაპრების საკუთრების უფლება სადავო მიწაზე. სამართლებრივად, განმცხადებლები დაეყრდნენ სამოქალაქო კოდექსით განსაზღვრულ საკუთრებისა და მემკვიდრეობით მიღებული ქონების დაცვის ზოგად წესებს, საქართველოს კონსტიტუციასა და საქართველოს მიერ რატიფიცირებულ ადამიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო ხელშეკრულებებს.

7. 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილებით, გურჯაანის რაიონულმა სასამართლომ სოფ. ბაკურციხეში არსებულ მიწის ნაკვეთზე განმცხადებლების თანამფლობელობა დაადგინა. აღნიშნული მიწის ნაკვეთი ოფიციალურად დარეგისტრირდა, როგორც მიწა №604. მოპასუხე მხარემ არ გაასაჩივრა გადაწყვეტილება და ის აღსასრულებლად სავალდებულო გახდა.

8. 2005 წ. 15 თებერვალს განმცხადებლების ადვოკატმა გურჯაანის რაიონული სასამართლოდან მოიპოვა შესაბამისი სააღსრულებლო ფურცელი, რომლის მიხედვითაც:

“ელენე დადიანი და დავით მაჩაბელი ცნობილ იქნენ სოფელ ბაკურციხეში არსებული №604 მიწის თანამფლობელებად.“...

9. 2005 წ. 26 ოქტომბერს, განმცხადებლებმა, მოქმედებდნენ რა ადვოკატის მეშვეობით, გადაწყვეტილების აღსრულების მიზნით, გურჯაანის საჯარო რეესტრში წარადგინეს სააღსრულებლო ფურცლის ასლი 2005 წ. 31 იანვრის საბოლოო გადაწყვეტილებასთან ერთად. 2005 წ. 2 ნოემბრის საპასუხო წერილში, გურჯაანის საჯარო რეესტრის სარეგისტრაციო სამსახურის უფროსმა აღნიშნა, რომ შეუძლებელი იყო განმცხადებლების სახელზე ამ მიწის რეგისტრაცია, ვინაიდან მათ მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტაცია არ იყო სრულყოფილი. როგორც აღმოჩნდა, ადვოკატის გამოისობით, საბოლოო გადაწყვეტილებაში არ იყო მითითებული №604 მიწის ნაკვეთის არც ზომა და არც კატეგორია: იყო ეს სასოფლო სამეურნეო თუ არა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწა. გარდა ამისა, ადვოკატს ეთხოვა, წარმოედგინა პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტი, ასევე რწმუნებულება, რომელიც დაადასტურებდა მის უფლებას, დაეცვა განმცხადებელთა ინტერესები, სააღსრულებო ფურცლის ორგინალი და სადავო მიწის საკადასტრო გეგმა.

10. ადვოკატების მიერ წარმოდგენილ, შესაბამისი პერიოდის ანგარიშზე დაყრდნობით, განმცხადებლები ამტკიცებდნენ, რომ 2005 წ. 2 ნოემბრის წერილის მიღების შემდეგ, ადვოკატები, მოქმედებდნენ რა მათი სახელით, რამდენჯერმე მივიდნენ გურჯაანის საჯარო რეესტრში და გამოთქვეს შემფოთება გადაწყვეტილების აღუსრულებლობასთან დაკავშირებით. ადვოკატები *inter alia* აღნიშნავდნენ, რომ მათი პოზიციიდან გამომდინარე, არ შეეძლოთ წარედგინათ სასამართლოს მიერ გამოტანილი შეცვლილი, საბოლოო გადაწყვეტილება. პასუხად, გურჯაანის საჯარო რეესტრმა უარი განაცხადა №604 მიწის ნაკვეთის რეგისტრაციაზე სხვადასხვა მიზეზთა გამო.

11. 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილება ჯერ კიდევ აღუსრულებელი რჩება.

ბ. მეორე სამართალწარმოება

12. 2005 წ. 25 მაისს განმცხადებლებმა შეიტანეს ახალი სარჩელი იმავე სამართლებრივ საფუძველზე, რომლითაც ისინი №646 მიწის ნაკვეთზე საკუთრების უფლებაზე პრეტენზიას აცხადებდნენ. აღნიშნული ნაკვეთი მდებარეობს №604 მიწის ნაკვეთის მეზობლად. სარჩელი დარეგისტრირდა იმავე დღეს გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მიერ.

13. განმცხადებლების ინფორმაციით, მეორე სარჩელის განხილვა ჯერ არ დაწყებულა.

II. შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობა და პრაქტიკა

14. შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობა და პრაქტიკა ქონების რესტიტუციის საკითხთან მიმართებაში აღწერილია საქმეში „თეიმურაზ ანდრონიკაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ“ (№9297/08, 2010 წ. 22 ივნისი) და საქმეში „კლაუს და იური კილაძე საქართველოს წინააღმდეგ“ (№ 7975/06, §§ 23 და 25-26, 2010 წ. 2 თებერვალი).

ა. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 2004 წ. 19 ივლისის ინსტრუქცია (დამტკიცებული საქართველოს იუსტიციის მინისტრის №835 ბრძანებით)

15. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო არის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, რომელიც შეიქმნა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს შიგნით. მის ერთ-ერთ ძირითად ფუნქციას წარმოადგენს უძრავ ქონებაზე საკუთრების უფლებისა და მასთან დაკავშირებული სხვა უფლებების რეგისტრაცია მათი შემდგომი ცნობისა და დამტკიცების მიზნით. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო პასუხისმგებელია უძრავი ქონების საკადასტრო მონაცემების შექმნასა და შენახვაზე.

ბ. 1996 წ. 14 ნოემბრის კანონი „მიწის რეგისტრაციის შესახებ“ („კანონი მიწის შესახებ“, გაუქმდა 2006 წ. 28 თებერვალს)

16. მიწის შესახებ კანონის მე-5(ბ) თავის მიხედვით, რეგისტრატორი უფლებამოსილი იყო, მოეთხოვა მიწის რეგისტრაციისთვის საჭირო ნებისმიერი დოკუმენტის წარდგენა. დაინტერესებული მხარე ვალდებული იყო, დაუყოვნებლივ შეესრულებინა რეგისტრატორის მოთხოვნა.

გ. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი, შესაბამის პერიოდში მოქმედი რედაქციით

17. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1005§1 მუხლის თანახმად, სახელმწიფო მოსამსახურის მიერ განზრახ ან უხეში გაუფრთხილებლობის შედეგად პირისთვის მიყენებული ზიანი უნდა იქნას ანაზღაურებული სახელმწიფოს მიერ.

დ. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი, შესაბამის პერიოდში მოქმედი რედაქციით

18. სსკ-ის 381-ე მუხლის თანახმად, სასამართლო გადაწყვეტილების შეუსრულებლობა წარმოადგენს სამართალდარღვევას:

“ძალაში შესული განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების შეუსრულებლობა ანდა მისი შესრულებისათვის ხელის შეშლა ხელისუფლების წარმომადგენლის, სახელმწიფო, ადგილობრივი თვითმმართველობის ან მმართველობის ორგანოს მოხელის ანდა სამეწარმეო ან სხვა ორგანიზაციაში ხელმძღვანელობითი უფლებამოსილების განმხორციელებლის მიერ, [ისჯება]....“

ე. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი

19. ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 384 მუხლის თანახმად, ამ კოდექსის მოქმედება არ ვრცელდება აღმასრულებელ ორგანოთა იმ საქმიანობაზე, რომელიც დაკავშირებულია სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებების აღსრულებასთან.

20. ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 17783 მუხლის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოს ქმედება შეიძლება გასაჩივრდეს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტთან დაკავშირებული გასაჩივრების პროცედურის შესაბამისად.

სამართალი

I. კონვენციის 681 მუხლის სავარაუდო დარღვევა

21. განმცხადებლებმა წარადგინეს პრეტენზიები 2005 წ. 31 იანვრის სავალდებულო გადაწყვეტილების აღუსრულებლობისა და მეორე სამართალწარმოების დაუსაბუთებელი გაჭიანურების შესახებ. ისინი დაეყრდნენ კონვენციის 681 მუხლს, რომლის შესაბამისი ნაწილის თანახმად:

“სამოქალაქო უფლებათა და მოვალეობათა განსაზღვრისას ყველას აქვს გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი და საქვეყნო განხილვის უფლება“.

ა. დასაშვებობა

22. მთავრობამ წარადგინა რამდენიმე პრეტენზია განაცხადის დასაშვებობასთან დაკავშირებით.

1. მეორე სამართალწარმოებასთან დაკავშირებით

(ა) მხარეთა არგუმენტები

23. მთავრობამ განაცხადა, რომ კონვენციის 6§1 მუხლი *ratione materiae* ვერ იქნება გამოყენებული მეორე სამართალწარმოებასთან მიმართებაში, ვინაიდან საქართველოს კანონმდებლობა არ ითვალისწინებდა საბჭოთა კავშირის შესაბამისი ორგანოების მიერ ჩამორთმეული ქონების რესტიტუციის უფლებას. წარმოდგენილ არგუმენტებში მთავრობამ აღნიშნა, რომ 1997 წ. 11 დეკემბრის კანონი „საქართველოს მოქალაქეთა პოლიტიკური რეპრესიების მსხვერპლად აღიარებისა და რეპრესირებულთა სოციალური დაცვის შესახებ“ ნათლად განმარტავდა, რომ რესტიტუციის საკითხის განსაზღვრა მოხდებოდა ცალკე კანონით. თუმცა, ქართულ საკანონმდებლო სისტემას ასეთი კანონი დღემდე არ მიუღია.

24. განმცხადებლები არ დაეთანხმნენ წარმოდგენილ არგუმენტს.

(ბ) სასამართლოს შეფასება

25. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მის მიერ უკვე განხილულ საქმეში „კლაუს და იური კილაძეები საქართველოს წინააღმდეგ“ (ნახსენები ზემოთ, §§ 55-61), მან საქართველოს შესაბამისი კანონმდებლობის შესწავლის შემდეგ, დაადგინა, რომ კანონმდებლობა საბჭოთა კავშირის მიერ საქართველოს მოქალაქეებისთვის ან მათი წინაპრებისთვის ჩამორთმეული ქონების რესტიტუციის უფლებას არ ითვალისწინებს (იხ. აგრეთვე ზემოთ მითითებული თეიმურაზ ანდრონიკაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ).

26. სასამართლო მიიჩნევს, რომ განმცხადებელთა პრეტენზია მეორე სამართალწარმოების ხანგრძლივობასთან მიმართებაში *ratione materiae* შეუსაბამოა კონვენციის 6§1 მუხლთან და არ უნდა დაკმაყოფილდეს 35-ე მუხლის (§§ 3 და 4) საფუძველზე.

2. პირველ სამართალწარმოებასთან დაკავშირებით

(ა) პრეტენზია *ratione materiae* შეუსაბამობასთან დაკავშირებით

27. პირველ სამართალწარმოებასთან მიმართებაში მთავრობამ გაიმეორა არგუმენტი *ratione materiae* დაუშვებლობის შესახებ. განმცხადებლები არ დაეთანხმნენ ამ არგუმენტს.

28. სასამართლო შენიშნავს, რომ 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილებით, გურჯაანის რაიონულმა სასამართლომ დაადგინა №604 ნაკვეთზე განმცხადებლების

თანამფლობელობა. მოპასუხე ადგილობრივმა თვითმმართველობის ორგანოებმა არ გაასაჩივრეს გადაწყვეტილება და ის აღსასრულებლად სავალდებულო გახდა. სასამართლოს პრეცედენტული სამართლის თანახმად, კონვენციის მე-6 მუხლის მიზნებისთვის, ნებისმიერი სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება უნდა იქნას მიჩნეული, როგორც „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელი ნაწილი (იხ. მაგ., *Hornsby v. Greece*, 19 March 1997, §40, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-II; *Burdov v. Russia* (no. 2), no. 33509/04, §65, ECHR 2009; *Apostol v. Georgia*, no. 40765/02, § 37, ECHR 2006-XIV; და *Jafarli and Others v. Azerbaijan*, no. 36079/06, §52, 29 July 2010). შესაბამისად, კონვენციის 6§1 მუხლი ვრცელდება სამართალწარმოების ამ ნაწილზეც და აქედან გამომდინარე, მთავრობის პრეტენზია არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

(ბ) პრეტენზია მიმართვის შიდასამართლებრივი საშუალებების არ-ამოწურვასთან დაკავშირებით

29. მთავრობამ განაცხადა, რომ გადაწყვეტილების აღსრულებლობის წინააღმდეგ არსებობდა მიმართვის რამდენიმე ეფექტიანი შიდასამართლებრივი საშუალება, რომელთა გამოყენება წინამდებარე საქმეში განმცხადებლების მიერ არ მომხდარა. უპირველეს ყოვლისა, მთავრობამ აღნიშნა, რომ განმცხადებლებმა არ შეიტანეს სარჩელი ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1005§1 მუხლის შესაბამისად. მეორეს მხრივ, მთავრობის განცხადებით, განმცხადებლებმა სსკ-ის 381-ე მუხლის მიხედვით არ შეიტანეს სარჩელი სახელმწიფო მოხელის წინააღმდეგ, რომელიც ოფიციალურად პასუხისმგებელია გადაწყვეტილების აღსრულების გაჭიანურებაზე. ამასთან მიმართებაში, მთავრობამ წარადგინა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ მოწოდებული სტატისტიკური მონაცემები სისხლის სამართლის საქმეთა რაოდენობის შესახებ, რომელთა განხილვა მოხდა შიდა სასამართლოების მიერ სსკ-ის 381-ე მუხლის შესაბამისად. დაბოლოს, განმცხადებლებმა არ მოითხოვეს 2005 წ. 2 ნოემბრის წერილის ადმინისტრაციული გადასინჯვა საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 177§3 მუხლის შესაბამისად.

30. განმცხადებლები არ ეთანხმებიან მთავრობას. მათი აზრით, შიდა პრეცედენტული სამართლის შესაბამისი მაგალითების ვერ მოყვანით, მთავრობამ ვერ მოახერხა იმის ჩვენება, რომ ზემოხსენებული მიმართვის შიდასამართლებრივი საშუალებები ნამდვილად ეფექტიანია. განმცხადებლები დაეყრდნენ საქმეს „შპს „იზა“ და მკრახიძე საქართველოს წინააღმდეგ“ (№28537/02, §35, 2005 წ. 27 სექტემბრის განჩინება), რომლის განხილვის დროსაც სასამართლომ განაცხადა, რომ ამ და სხვა მსგავს საქმეებში, საქართველოს წინააღმდეგ მოყვანილი ფაქტები მიუთითებს სასამართლოს მიერ სახელმწიფო საბიუჯეტო ორგანიზაციების წინააღმდეგ გამოტანილი საბოლოო გადაწყვეტილებების აღსრულებლობასთან დაკავშირებული მუდმივი პრობლემის არსებობაზე. დაბოლოს, განმცხადებლებმა,

საქმეზე *Hornsby v. Greece* (ზემოთ აღნიშნული, §37) დაყრდნობით აღნიშნეს, რომ არცერთი მიმართვის შიდასამართლებრივი საშუალება არ იყო საკმარისი მათი პრეტენზიის დაკმაყოფილებისთვის.

31. სასამართლო, კონვენციის 35§ მუხლის საფუძველზე მიიჩნევს, რომ მიმართვის ის შიდასამართლებრივი საშუალებები საჭიროებს ამოწურვას, რომლებიც ეფექტურია და რომლებსაც შეუძლია სავარაუდო დარღვევის გამოსწორება (იხ. *Sejdic v. Italy* [GC], no. 56581/00, § 45, ECHR 2006-II).

32. უბრუნდება რა პრეტენზიის პირველ ნაწილს, სასამართლო მიიჩნევს, რომ წინამდებარე საქმეში, სახელმწიფოს წინააღმდეგ სარჩელის შეტანა ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით, ვერ ჩაითვლებოდა განმცხადებელთა პრეტენზიის დაკმაყოფილების ეფექტიან საშუალებად. იმის დაშვებითაც კი, რომ მსგავსი მოქმედებების შედეგი სასურველი აღმოჩნდებოდა განმცხადებლებისთვის, საჯარო მოხელის მიერ სამსახურეობრივი მოვალეობის არასათანადო შესრულების შედეგად წარმოშობილი ზიანის ანაზღაურება ვერ გახდებოდა იმ ზომების სათანადო ალტერნატივა, რომლებიც საქართველოს სამართლებრივ სისტემას უნდა შეეთავაზებინა განმცხადებლებისთვის, რათა გამოესწორებინა ის ფაქტი, რომ მათ არ შეეძლოთ რეგისტრაციაში გაეტარებინათ მიწის ნაკვეთი, მიუხედავად სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებისა, რომელიც მათ აღნიშნულ ნაკვეთზე საკუთრების უფლებას ანიჭებდა (იხ. *Hornsby*, cited above, §37; *Iatridis v. Greece* [GC], no. 31107/96, § 83, ECHR 1999-II; და *Mileva and Others v. Bulgaria*, nos. 43449/02 and 21475/04, § 83, 25 November 2010).

33. იგივე ეხება მთავრობის მიერ აღნიშნულ მიმართვის სისხლისსამართლებრივ საშუალებასაც. რასაკვირველია, უცნობია თუ როგორ იმოქმედებდა განმცხადებლის მიერ შეტანილი სისხლის სამართლის სარჩელის დაკმაყოფილება აღუსრულებლობის პრობლემის პირდაპირ და სწრაფ მოგვარებაზე, ვინაიდან სისხლის სამართლის სასამართლოს არ გააჩნდა საკმარისი უფლებამოსილება, კომპეტენტური ორგანოებისთვის დაევალებინა გადაწყვეტილების აღსრულება (იხ. *mutatis mutandis*, *Apostol*, cited above, §§ 44-46, and *Stoycheva v. Bulgaria*, no. 43590/04, § 40, 19 July 2011).

34. რაც შეეხება მიმართვის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ საშუალებას, სასამართლო იზიარებს მთავრობის იმ არგუმენტს, რომლის თანახმად, საჯარო მოხელის მხრიდან უმოქმედობის ან არასათანადო მოპყრობის შემთხვევებში, სავარაუდო მსხვერპლისგან მოსალოდნელია საჯარო მოხელის ან მოხელეების წინააღმდეგ ადმინისტრაციული საჩივრის შეტანა (იხ. მაგ., *Romashov v. Ukraine*, no. 67534/01, §31, 27 July 2004). თუმცა, წინამდებარე საქმის განსაკუთრებული გარემოებების გათვალისწინებით, სასამართლო მიდის დასკვნამდე, რომ შესაბამის მომენტში, არავითარი მიმართვის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი საშუალება არ ყოფილა ხელმისაწვდომი განმცხადებლებისთვის. კერძოდ, როგორც ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 3§4 მუხლიდან ირკვევა, აღმასრულებელი ხელისუფლების საქმიანობა, რომელიც უკავშირდება საბოლოო გადაწყვეტილების აღსრულებას, აშკარად ამოღებულია ამ დებულების მოქმედების სფეროდან (იხ. §19).

ამ კოდექსის 354 „გ“ მუხლის ფორმულირება სრულიად ნათელია და არ ტოვებს განსხვავებული ინტერპრეტაციის შესაძლებლობას. ეს დასკვნა, სასამართლოს აზრით, შემდგომში კიდევ უფრო გამყარდა იმ ფაქტით, რომ მთავრობამ ვერ წარადგინა შიდა სასამართლო გადაწყვეტილებები, რომლებიც ეხება გადაწყვეტილებათა აღსრულებასთან დაკავშირებულ სიტუაციებში აღნიშნული მიმართვის საშუალების გამოყენებას.

35. ზემოხსენებული ფაქტორების გათვალისწინებით, სასამართლოს ასკვნის, რომ მთავრობის მიერ აღნიშნული მიმართვის შიდასამართლებრივი საშუალებები არასაკმარისი იყო გასაჩივრებული დარღვევის გამოსწორებისთვის და მთავრობის პრეტენზია არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

(გ) პრეტენზია ექსტრადივიზის ვადის დაუცველობის შესახებ

36. მთავრობამ აღნიშნა, რომ განაცხადი კონვენციით გათვალისწინებული ექსტრადივიზის ვადის ამოწურვის შემდეგ იქნა შეტანილი. მისი განმარტებით, განმცხადებლების ძირითადი არგუმენტი იყო ის, რომ 2005 წ. 2 ნოემბრის წერილით, გურჯაანის საჯარო რეესტრმა უარი განაცხადა გურჯაანის რაიონული სასამართლოს 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილების აღსრულებაზე და რომ ეს წერილი იყო ბოლო გადაწყვეტილება კონვენციის 35-ე მუხლის მიზნებისთვის.

37. განმცხადებლები ეწინააღმდეგებიან მთავრობის აღნიშნულ არგუმენტს, აცხადებენ რა, რომ ექსტრადივიზის ვადა არ გამოიყენება ისეთი განგრძობად დარღვევასთან მიმართებაში, როგორცაა საბოლოო სასამართლო გადაწყვეტილების აღუსრულებლობა. ამ თვალსაზრისით, მათ აღნიშნეს, რომ 2005 წ. 2 ნოემბრის წერილი არ წარმოადგენდა ოფიციალურ გადაწყვეტილებას, რომელმაც გამოიწვია სააღსრულებლო პროცედურის შეწყვეტა. შესაბამისად, მისი თარიღი არ შეიძლება მიჩნეულ იქნას ექსტრადივიზის ვადის ათვლის საწყის წერტილად. მათ ჰქონდათ რამდენიმე შეხვედრა რეგისტრატორთან სადავო გადაწყვეტილების აღსრულებასთან დაკავშირებით და სააღსრულებო პროცედურა კვლავ მიმდინარეობდა.

38. სასამართლო შენიშნავს, რომ შესაბამისი ორგანოების მხრიდან საბოლოო გადაწყვეტილების აღსრულებაზე უარს მივყავართ განგრძობად სიტუაციამდე, იმგვარად, რომ ექსტრადივიზის ვადის წესი არ გამოიყენება (იხ., სხვათა შორის, Iatridis, ხსენებული ზემოთ, §50). გარდა ამისა, განმცხადებელთა მსგავსად, სასამართლოც მიიჩნევს, რომ 2005 წ. 2 ნოემბრის წერილს არ გამოუწვევია გადაწყვეტილების აღსრულების პროცედურის შეწყვეტა (იხ. S.C. Prodcomexim SRL v. Romania, no. 35877/05, § 30, 27 October 2009; და *a contrario*, Kravchenko v. Russia, no. 34615/02, § 34, 2 April 2009). აღსრულების პროცედურა კვლავ შეფერხებულია, ვინაიდან, 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილება კვლავ რჩება აღსასრულებლად სავალდებულოდ (იხ. Hornsby, §35, and Iatridis, §50); არავითარი სარჩელი არ შესულა შიდა სასამართლოში საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, მისი შეცვლის ან გაუქმების მიზნით.

39. შესაბამისად, პრეტენზია უარყოფილ უნდა იქნას. სასამართლო აღნიშნავს, რომ განმცხადებლების მიერ, კონვენციის 6§1 მუხლის საფუძველზე, პირველ სამართალწარმოებასთან მიმართებაში წამოყენებული პრეტენზია არ არის დაუშვებელი რაიმე სხვა მიზეზების გამო. შესაბამისად, ის დასაშვებად უნდა იქნას ცნობილი.

ბ. არსებითი მხარე

1. მხარეთა არგუმენტები

40. მთავრობამ წარადგინა პრეტენზია იმის შესახებ, რომ 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილება არ აღსრულდა განმცხადებლების მიერ, მოთხოვნილი დოკუმენტების გურჯაანის საჯარო რეესტრში წარუდგენლობის გამო. შესაბამისად, აღსრულების პროცედურის გაჭიანურება მთლიანად განმცხადებლების გამო იყო გამოწვეული. გარდა ამისა, მთავრობამ განაცხადა, რომ გურჯაანის საჯარო რეესტრს არასოდეს შეუშლია ხელი გურჯაანის რაიონული სასამართლოს 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილების აღსრულებისთვის. მთავრობის განცხადებით, 2005 წლის 2 ნოემბრის წერილის ერთადერთი მიზანი იყო, განმცხადებლებისთვის ეთხოვათ მიწის დასარეგისტრირებლად აუცილებელი სრული ინფორმაციის წარდგენა. აქედან გამომდინარე, სწორედ განმცხადებელთა ქცევა გახდა გადაწყვეტილების აღსრულების გაჭიანურების ძირითადი მიზეზი.

41. განმცხადებლები არ დაეთანხმნენ მთავრობას. მათ განაცხადეს, რომ საჯარო რეესტრის თვითნებურმა მოთხოვნებმა ხელი შეუშალა გადაწყვეტილების მათ სასარგებლოდ აღსრულებას და რომ მათ ამ თვალსაზრისით არავითარი დაბრკოლება არ შეუქმნიათ. განმცხადებლებმა აღნიშნეს, რომ რეგისტრატორი მათ საქმეს ბიუროკრატიული მეთოდებით მიუდგა, დააკისრა მათ დამატებითი ვალდებულებები, საბოლოო გადაწყვეტილების შესწორების მიზნით პროცესის დაწყების ფარული ვალდებულების ჩათვლით. ისინი მიიჩნევენ, რომ რეგისტრატორის საყვედური 2005 წ. 31 დეკემბრის გადაწყვეტილების შინაარსთან მიმართებაში, არ ემსახურებოდა არავითარ ლეგიტიმურ მიზანს, ვინაიდან მოთხოვნილი ინფორმაცია უკვე დადგენილი იყო და მას ფლობდა საჯარო რეესტრი. ამ არგუმენტის გასამყარებლად, განმცხადებლებმა წარადგინეს სოფლის რუკა დადგენილი საზღვრებით, დანომრილი მიწის ნაკვეთებითა და დეტალური სიით, რომელშიც აღნიშნული იყო მიწის ნაკვეთების მფლობელთა ვინაობა სოფელში, ნაკვეთების ზუსტი მდებარეობა და ზომა.

42. აღნიშნულ რუკასთან დაკავშირებით, მთავრობას კომენტარი არ გაუკეთებია. მას ასევე არ განუმარტავს, ნამდვილად ფლობდა თუ არა საჯარო რეესტრი მოთხოვნილ ინფორმაციას.

2. სასამართლოს შეფასება

43. სასამართლო შეახსენებს, რომ კონვენციის მე-6 მუხლით გარანტირებული სასამართლოსთვის მიმართვის უფლება ილუზორული იქნებოდა, თუკი ხელშემკვრელი სახელმწიფოს შიდა კანონმდებლობა ხელს შეუწყობდა იმას, რომ სასამართლოს საბოლოო, სავალდებულო გადაწყვეტილება დარჩებოდა აღუსრულებელი ერთი მხარის საზიანოდ (იხ. ზემოაღნიშნული *Hornsby*, §40). ნებისმიერი სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება უნდა იქნას მიჩნეული როგორც „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელი ნაწილი მე-6 მიზნებისთვის. გადაწყვეტილების აღსრულების გაჭიანურება შეიძლება გამართლებულ იქნას მხოლოდ განსაკუთრებული გარემოებებით, მაგრამ ის ზიანს არ უნდა აყენებდეს 6§1 მუხლით დაცული უფლების არსს (იხ. სხვათა შორის, *Hornsby*, მითითებული ზემოთ, §40; *Jasiūnienė v. Lithuania*, no. 41510/98, § 27, 6 March 2003; *Qufaj Co. Sh.p.k. v. Albania*, no. 54268/00, § 38, 18 November 2004; and *Beshiri and Others v. Albania*, no. 7352/03, § 60, 22 August 2006).

44. მოსარჩელე მხარის ეფექტური დაცვა და კანონიერების აღდგენა გულისხმობს ადმინისტრაციული ორგანოების ვალდებულებას, ადასრულონ შიდა სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება (იხ. ზემოაღნიშნული *Hornsby*, §41 და *Mutishev and Others v. Bulgaria*, 18967/03, §129, 3 December 2009). თუ ადმინისტრაციული ორგანოები უარს აცხადებენ ან ვერ ახერხებენ ან კიდევ აჭიანურებენ ამ ვალდებულების შესრულებას, მოსარჩელე მხარისთვის სამართალწარმოების პროცესში მე-6 მუხლით მინიჭებული გარანტიას აზრი ეკარგება (იხ. *Antonetto v. Italy*, no. 15918/89, §28, 20 July 2000).

45. გარდა ამისა, სასამართლო შეახსენებს, რომ სახელმწიფო პასუხისმგებელია საბოლოო გადაწყვეტილებების აღსრულებაზე, როდესაც ფაქტორები, რომლებიც აფერხებს ან ხელს უშლის მათ სრულ და დროულ აღსრულებას, არის შესაბამისი ორგანოების კონტროლის ქვეშ (იხ. *Sokur v. Ukraine*, no. 29439/02, 26 April 2005, and *Kryshchuk v. Ukraine*, no. 1811/06, 19 February 2009). ამავე დროს, მოგებული მხარის მიმართ შეიძლება არსებობდეს გარკვეული პროცედურული ზომების მიღების მოთხოვნა, რათა უზრუნველყოფილ იქნას გადაწყვეტილების აღსრულება, იმ პირობით, რომ მოთხოვნილი ფორმალობები არსებითად არ ზღუდავს ან არ ამცირებს აღსრულების პროცედურისადმი მხარის ხელმისაწვდომობას (იხ. *Kosmidis and Kosmidou v. Greece*, no. 32141/04, § 24, 8 November 2007; *Rompoti and Rompotis v. Greece*, no. 14263/04, § 26, 25 January 2007; *Apostol*, cited above, § 64; და *Burdov (no. 2)*, ხსენებული ზემოთ, §69). ნებისმიერ შემთხვევაში, ზემოაღნიშნული მოთხოვნები სახელმწიფო ორგანოებს არ უნდა ათავისუფლებდეს კონვენციიდან გამომდინარე ვალდებულებისაგან, დროულად და საკუთარი ინიციატივით მიიღონ ზომები მათთვის ხელმისაწვდომი ინფორმაციის საფუძველზე, რათა ადასრულონ სახელმწიფოს წინააღმდეგ გამოტანილი გადაწყვეტილებები (იხ. *Akashev v. Russia*, no. 30616/05, §22, 12 June 2008). სახელმწიფოს წინააღმდეგ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ვალდებულება, უპირველესად,

სახელმწიფო სტრუქტურებს ეკისრებათ იმ მომენტიდან, როცა გადაწყვეტილება სავალდებულო და აღსრულებადი ხდება (იხ. *Stoycheva v. Bulgaria*, cited above, §58).

46. წინამდებარე საქმეში, განმცხადებლები ასაჩივრებდნენ 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილების აღსრულებლობას. მიღებული გადაწყვეტილება წარმოადგენდა დოკუმენტს, რომლითაც დასტურდებოდა მიწის მესაკუთრის ვინაობა და განმცხადებლებს შეემლოთ მისი გამოყენება საჯარო რეესტრში მფლობელებად დარეგისტრირების მიზნით, შემდგომი დამატებითი ადმინისტრაციული ან სასამართლო განხილვის გარეშე. აქედან გამომდინარე, განმცხადებლებს ჰქონდათ საფუძვლიანი მოლოდინი, რომ გადაწყვეტილება შესაბამისი წესით აღსრულდებოდა.

47. მთავრობის მტკიცებით, გადაწყვეტილების აღსრულებლობის მიზეზი იყო განმცხადებლების მხრიდან დამატებითი მოთხოვნილი დოკუმენტების წარუდგენლობა. სასამართლო ეთანხმება მთავრობის არგუმენტს, რომ რეესტრატორის მოთხოვნა ისეთი დამატებითი დოკუმენტების წარდგენის თაობაზე, როგორცაა ადვოკატის პირადობის მოწმობის ასლი, რწმუნებულება და სააღსრულებლო ფურცლის ორიგინალი, არ წარმოადგენდა ერთპიროვნულ მოთხოვნას (იხ. ზემოხსენებული *Kosmidis and Kosmidou*, §24). თუმცა, სასამართლოს აზრით, გადაწყვეტილების აღსრულების გზაზე ძირითადი წინააღმდეგობა უკავშირდებოდა რეესტრატორის წერილში სასამართლოს მიერ მიღებული სადავო გადაწყვეტილების კრიტიკას იმ მოტივით, რომ ის არ იყო სრულყოფილი არსებით ნაწილში, ვინაიდან არ შეიცავდა ინფორმაციას №604 მიწის ნაკვეთის ზომის ან მისი კატეგორიის, სასოფლო-სამეურნეო თუ არა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების, შესახებ. სასამართლო იზიარებს განმცხადებლების აზრს იმასთან დაკავშირებით, რომ რეესტრატორმა მათ *de facto* დააკისრა ახალი სარჩელის შეტანის ვალდებულება სადავო გადაწყვეტილების შეცვლის მიზნით. აქედან გამომდინარე, ამ შემთხვევაში საკითხი მდგომარეობს იმის გარკვევაში, ზედმეტად უშლის თუ არა განმცხადებლებს ხელს შესწორებული გადაწყვეტილების წარდგენის ვალდებულება მათ სასარგებლოდ მიღებული სავალდებულო, საბოლოო გადაწყვეტილების აღსრულებაში.

48. უპირველეს ყოვლისა, ახალი სასამართლო პროცესის დაწყების ვალდებულებასთან დაკავშირებით, სასამართლო შეახსენებს, რომ პირს, რომელსაც გააჩნია სასამართლოს მიერ, მის სასარგებლოდ, სახელმწიფოს წინააღმდეგ გამოტანილი გადაწყვეტილება, რომელიც სავალდებულო აღსრულებას ექვემდებარება, არ შეიძლება დაეკისროს მოთხოვნათა იძულებით დაკმაყოფილება ან სხვა მსგავსი მოქმედებები გადაწყვეტილების აღსრულების მიზნით (იხ. ზემოთ ნახსენები *Burdov* (no. 2) § 72)).

49. მეორეს მხრივ, იმ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, რომელიც რეესტრატორის მიხედვით, შეტანილი უნდა ყოფილიყო შესწორებულ სასამართლო გადაწყვეტილებაში, განმცხადებლებმა აღნიშნეს, რომ №604 მიწის ნაკვეთის ზომა და დანიშნულება მანამდე იყო დადგენილი და ხელმისაწვდომი, სანამ სასამართლო სადავო გადაწყვეტილებას მიიღებდა (იხ. §41 ზემოთ). უფრო მეტიც, ამ სახის ინფორმაციას ფლობდა საჯარო რეესტრი, რომელიც *inter alia* პასუხისმგებელია

უმრავი ქონების საკადასტრო მონაცემთა ბაზის შექმნასა და შენახვაზე (იხ. §15 ზემოთ) მთავრობას არ გაუპროტესტების განმცხადებელთა აღნიშნული არგუმენტი (იხ. §42 ზემოთ).

50. აქედან გამომდინარე, სასამართლო მიიჩნევს, რომ რეგისტრატორის მიერ იმ ინფორმაციის მოთხოვნა, რომელიც იყო ან უნდა ყოფილიყო საჯარო რეესტრის განკარგულებაში, არავითარ კანონიერ მიზანს არ ემსახურებოდა და მიზნად ისახავდა აღსრულების პროცესის გაჭიანურებას (იხ. ზემოაღნიშნული *Rompoti and Rompotis*, §§ 27-28).

51. სასამართლო შენიშნავს, რომ მხარეთა მიერ მიწოდებული ინფორმაციის მიხედვით, განმცხადებელთა სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილება დღემდე არ აღსრულებულა; სხვა სიტყვებით რომ ითქვას, გადაწყვეტილების აღსრულება შვიდ წელზე მეტ ხანს გაჭიანურდა. ამ თვალსაზრისით უნდა აღინიშნოს, რომ იმ შემთხვევაშიც კი თუ არსებობდა მოლოდინი იმისა, რომ განმცხადებელი მიიღებდა გარკვეულ პროცედურულ ზომებს მის სასარგებლოდ გამოტანილი საბოლოო გადაწყვეტილების აღსრულების ფარგლებში (იხ. *Stoycheva*, §58), აღსრულების შესაბამისი ორგანოების მხრიდან გადაწყვეტილების აღსრულების პროცესში გამოჩენილი ინერტულობა პასუხისმგებლობას აკისრებს მოპასუხე სახელმწიფოს (იხ. *Cravenco v. Moldova*, no. 13012/02, § 45, 15 January 2008; *Mirzayev v. Azerbaijan*, no. 50187/06, §§ 35-36, 3 December 2009, and *Kirilova and Others v. Bulgaria*, nos. 42908/98, 44038/98, 44816/98 and 7319/02, § 121, 9 June 2005). შესაბამისად, სასამართლო მიიჩნევს, რომ მიუხედავად იმისა, რომ განმცხადებელთა მიერ დამატებითი დოკუმენტების წარუდგენლობამ შესაძლოა, ხელი შეუწყო გადაწყვეტილების აღსრულებლობას (იხ. §47), ეს არ ათავისუფლებს შესაბამის ორგანოებს მათი ვალდებულებისგან, აღსრულონ სასამართლოს საბოლოო და სავალდებულო გადაწყვეტილება (იხ. *Gjonbocari and Others v. Albania*, no. 10508/02, §§ 52-53, 23 October 2007, and *Stoycheva*, cited above, § 58).

52. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქმის ფაქტობრივი გარემოებები არანაირად არ ამართლებს 2005 წ. 31 იანვრის საბოლოო სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებლობას. შესაბამისად, ადგილი აქვს კონვენციის 6§1 მუხლის დაღვევას.

II. კონვენციის მე-13 და პირველი დამატებითი ოქმის 1-ლი მუხლების სავარაუდო დარღვევა

53. კონვენციის მე-13 და 1-ლი დამ. ოქმის 1-ლ მუხლებზე დაყრდნობით, განმცხადებლებმა წამოაყენეს პრეტენზია იმის შესახებ, რომ მათ არ ჰქონდათ მიმართვის ეფექტიანი შიდასამართლებრივი საშუალებები მეორე სამართალწარმოების ხანგრძლივობასთან მიმართებაში და რომ ამ მიმდინარე

სამართალწარმოებამ დაარღვია მათი საკუთრების უფლება. პირველი დამ. ოქმის 1-ლი მუხლი ასევე იქნა გამოყენებული 2005 წ. 31 იანვრის სავალდებულო გადაწყვეტილების აღუსრულებლობისა და საბჭოთა კავშირის მიერ, 1920–იან წლებში, განმცხადებლების სამკვიდრო ქონების ექსპროპრიაციის გასაჩივრების მიზნით.

54. კონვენციის მე-13 და 1-ლი ოქმის 1-ლი მუხლები შემდეგნაირად იკითხება:

„მუხლი 13

ყველას, ვისაც დაერღვა ამ კონვენციით გათვალისწინებული უფლებები და თავისუფლებები, უნდა ჰქონდეს სამართლებრივი დაცვის ეფექტიანი საშუალება ეროვნული ხელისუფლებისაგან, თუნდაც ეს დარღვევა ჩაიდინოს პირმა, რომელიც სამსახურებრივ უფლებამოსილებას ახორციელებდა.

პირველი დამატებითი ოქმის მუხლი 1

ყოველ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს აქვს თავისი საკუთრებით შეუფერხებელი სარგებლობის უფლება. მხოლოდ საზოგადოებრივი საჭიროებისათვის შეიძლება ჩამოერთვას ვინმეს თავისი საკუთრება კანონითა და საერთაშორისო სამართლის ზოგადი პრინციპებით გათვალისწინებულ პირობებში.“

ამასთან, წინარე დებულებები არანაირად არ აკნინებს სახელმწიფოს უფლებას, გამოიყენოს ისეთი კანონები, რომელთაც ის აუცილებლად მიიჩნევს საერთო ინტერესების შესაბამისად, საკუთრებით სარგებლობის კონტროლისათვის ან გადასახადებისა თუ მოსაკრებლის ან ჯარიმების გადახდის უზრუნველსაყოფად.

55. მეორე სამართალწარმოებასთან დაკავშირებით, სასამართლო, მხედველობაში იღებს რა მის ხელთ არსებული მასალებს, კონვენციის 6§1 მუხლის საფუძველზე ადგენს, რომ კონვენციის მე-13 და 1-ლი დამ. ოქმის 1-ლი მუხლების საფუძველზე წამოყენებული პრეტენზიები აგრეთვე უნდა იქნას უარყოფილი, ვინაიდან ისინი *ratione materiae* შეუსაბამოა კონვენციის 35-ე (§§ 3 და 4) მუხლთან. უფრო მეტიც, 1920–იან წლებში, საბჭოთა ექსპროპრიაციასთან დაკავშირებული პრეტენზია წარმოიშვა სასამართლოს დროით იურისდიქციამდე მოპასუხე სახელმწიფოსთან მიმართებაში და შესაბამისად, არ არის დასაშვები *ratione temporis* კონვენციის 35-ე (§§ 3 და 4) მუხლის საფუძველზე (იხ. ზემოხსენებული *თეიმურაზ ანდრონიკაშვილი*).

56. პირველ სამართალწარმოებასთან დაკავშირებით, 1-ლი დამ. ოქმის 1-ლი მუხლის საფუძველზე წამოყენებული პრეტენზია აშკარად დაუსაბუთებელია კონვენციის 35§3 მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე. თუმცა, კონვენციის 6§1 მუხლის დარღვევის დადგენიდან გამომდინარე (იხ. §52), სასამართლო მიიჩნევს, რომ არ არსებობს იმის განცალკევებით განხილვის საჭიროება, ჰქონდა თუ არა ადგილი 1-ლი დამ. ოქმის 1-ლი მუხლის დარღვევას წინამდებარე საქმის განსაკუთრებულ გარემოებებში.

III. კონვენციის 41-ე მუხლის გამოყენება

57. კონვენციის 41-ე მუხლის თანახმად:

„თუ სასამართლო დაადგენს, რომ დაირღვა კონვენცია და მისი ოქმები, ხოლო შესაბამისი მაღალი ხელშემკვრელი მხარის შიდასახელმწიფოებრივი სამართალი დარღვევის მხოლოდ ნაწილობრივი გამოსწორების შესაძლებლობას იძლევა, საჭიროების შემთხვევაში, სასამართლო დაზარალებულ მხარეს სამართლიან დაკმაყოფილებას მიაკუთვნებს.“

ა. ზიანი

58. განმცხადებელთა ძირითადი მოთხოვნაა მათ სასარგებლოდ გამოტანილი საბოლოო გადაწყვეტილების აღსრულება, რაც გულისხმობს მათი საკუთრების უფლების რეგისტრაციას საჯარო რეესტრში. მათ მოითხოვეს 20 000 ევრო თითოეულისთვის მორალური ზიანის ანაზღაურების მიზნით, რომელიც შესაბამისი ორგანოების მიერ 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილების აღუსრულებლობის შედეგად მიადგათ და 100 ევრო აღსრულების ყოველ დაგვიანებულ თვეზე. ისინი ამტკიცებდნენ, რომ აღნიშნული თანხა დაფარავდა სადავო მიწის ნაკვეთის გამოუყენებლობის შედეგად განაცდურ მოგებას.

59. მთავრობას მიაჩნია, რომ გამცხადებელთა პრეტენზიები არაგონივრული და დაუსაბუთებელია, ვინაიდან წინამდებარე საქმეში, კონვენციის არცერთი დებულების დარღვევას არ ჰქონია ადგილი. მთავრობის თანახმად, 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილების აღუსრულებლობა მთლიანად გამოწვეული იყო განმცხადებლების ბრალეულობით.

60. სასამართლო აღნიშნავს, რომ სახელმწიფოს შეუსრულებელი ვალდებულება, აღასრულოს 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილება, არ წარმოადგენს დავის საგანს. მე-6 მუხლის დარღვევის გამოსწორების ყველაზე შესაბამისი ფორმა იქნებოდა იმის უზრუნველყოფა, რომ განმცხადებლები რაც შეიძლება სწრაფად აღმოჩნდნენ იმ მდგომარეობაში, რომელშიც ისინი იქნებოდნენ მე-6 მუხლის მოთხოვნათა დაცვის შემთხვევაში (იხ. among other authorities Apostol, cited above, §§ 72-73, and Teteriny v. Russia, no. 11931/03, § 56, 30 June 2005).

61. სასამართლო ვერ ხედავს მიზეზ-შედეგობრივ კავშირს დადგენილ დარღვევებსა და სავარაუდო ზიანის ფულად კომპენსაციას შორის და შესაბამისად უარყოფს აღნიშნულ მოთხოვნას. თუმცა, სასამართლოს ეჭვი არ ეპარება იმაში, რომ განმცხადებლებმა განიცადეს გარკვეული სტრესი და იმედგაცრუება გადაწყვეტილების აღუსრულებლობის გამო. გამოწვეული მორალური ზიანი ვერ ანაზღაურდება მხოლოდ დარღვევის დადგენით. აქედან გამომდინარე, სასამართლო თითოეულ განმცხადებელს მიაკუთვნებს 2 000 ევროს მორალური ზიანის ანაზღაურების სახით.

ბ. გაწეული ხარჯები და დანახარჯები

62. განმცხადებლებმა მოითხოვეს 20,337.30 ევროს ანაზღაურება როგორც შიდა, ასევე ევროპულ სასამართლოებში მათი წარმომადგენლობის ხარჯების ანაზღაურების მიზნით. აღნიშნული მტკიცების გასამყარებლად, მათ წარმოადგინეს 2009 წ. 25 თებერვლით დათარიღებული ქვითარი, რომელშიც მითითებულია ზემოხსენებული თანხის ოდენობა 18%-იანი დღგ-ის ჩათვლით, საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისად. მათ აგრეთვე წარმოადგინეს ადვოკატების მიერ მიწოდებული ინფორმაცია ანგარიშსწორების შესახებ, დახარჯული საათების ოდენობისა და საათობრივი ტარიფების შესაბამისად.

63. გარდა ამისა, განმცხადებლებმა მოითხოვეს 998.30 ლარის ოდენობის ადმინისტრაციული ხარჯების ანაზღაურება. გარდა დანახარჯების დეტალურად ამსახველი დოკუმენტისა, განმცხადებლებს არ წარმოუდგენიათ სხვა შესაბამისი ქვითრები ან ჩეკები, რომლებიც დაადასტურებდა, რომ აღნიშნული დანახარჯები ნამდვილად იქნა გაწეული.

64. მთავრობა ამტკიცებდა, რომ სასამართლოში წარმომადგენლობასთან დაკავშირებული ხარჯები გადაჭარბებული იყო; რაც შეეხება ადმინისტრაციულ ხარჯებს, ის არასაკმარისად იყო დასაბუთებული.

65. სასამართლო აცხადებს, რომ კონვენციის 41-ე მუხლის შესაბამისად, გაწეული ხარჯებისა და დანახარჯების ანაზღაურების უფლების ქონისთვის, დაზარალებულ მხარეს ნამდვილად უნდა ჰქონდეს გაწეული აღნიშნული ხარჯები. განსაკუთრებით, სასამართლოს რეგლამენტის მე-60 მუხლის მიხედვით, კონვენციის 41-ე მუხლის საფუძველზე მომზადებული ნებისმიერი პრეტენზიის შესახებ დეტალური ანგარიში უნდა იქნას წარდგენილი დამადასტურებელ დოკუმენტებთან ან ქვითრებთან ერთად, რომელთა წარუდგენლობის შემთხვევაში, სასამართლოს შეუძლია, სრულად ან ნაწილობრივ უარყოს მოთხოვნა. გარდა ამისა, გაწეული ხარჯები და დანახარჯები მხოლოდ იმ შემთხვევაში ექვემდებარება ანაზღაურებას, როდესაც ისინი დადგენილ დარღვევას უკავშირდება (იხ. სხვათა შორის, *Iatridis v. Greece (just satisfaction)* [GC], no. 31107/96, § 54, ECHR 2000-XI; *Beyeler v. Italy (just satisfaction)* [GC], no. 33202/96, § 27, 28 May 2002; და *Svipsta v. Latvia*, no. 66820/01, § 170, ECHR 2006-III).

66. სასამართლო აღნიშნავს, რომ განმცხადებელთა ადვოკატების მიერ, პრეტენზიებთან მიმართებაში მოყვანილი არგუმენტების გარკვეული ნაწილი დაუშვებლად იქნა ცნობილი. შესაბამისად, მოთხოვნა სრულად ვერ დაკმაყოფილდება და მოხდება შემცირდება. სასამართლო მიიჩნევს, რომ შესაბამისი ფინანსური დოკუმენტების უკმარისობის გამო, სხვადასხვა ადმინისტრაციული ხარჯების ანაზღაურება არ მოხდება. რაც შეეხება იურიდიული მომსახურების ხარჯებს, არსებული ინფორმაციის საფუძველზე, სასამართლო, ამ კუთხით, განმცხადებლებს ერთობლივად მიაკუთვნებს 1 500 ევროს.

გ. საურავი

67. სასამართლოს მიაჩნია, საურავის ოდენობა უნდა დადგინდეს ევროპის ცენტრალური ბანკის ზღვრული სასესხო განაკვეთის მიხედვით, რასაც დაემატება სამი პროცენტი

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო, ერთხმად

1. აცხადებს დასაშვებად კონვენციის 6§1 მუხლისა და 1-ლი დამ. ოქმის 1-ლი მუხლის საფუძველზე წამოყენებულ პრეტენზიებს 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილების აღუსრულებლობასთან დაკავშირებით და განაცხადის დანარჩენ ნაწილს - დაუშვებლად;

2. ადგენს, რომ რომ ადგილი ჰქონდა კონვენციის 6§1 მუხლის დარღვევას 2005 წ. 31 იანვრის გადაწყვეტილების აღუსრულებასთან მიმართებაში;

3. ადგენს, რომ არ არსებობს 1-ლი დამ. ოქმის 1-ლი მუხლის საფუძველზე წამოყენებული პრეტენზიის განხილვის საჭიროება;

4. ადგენს, რომ

(ა) მოპასუხე სახელმწიფომ, კონვენციის 44§2 მუხლის შესაბამისად, გადაწყვეტილების ძალაში შესვლის დღიდან სამი თვის განმავლობაში, გადახდის დღეს არსებული კურსით, ეროვნულ ვალუტაში, თითოეულ განმცხადებელს უნდა გადაუხადოს: 2 000 (ორი ათასი) ევრო მორალური ზიანის ანაზღაურების სახით, აგრეთვე ნებისმიერი გადასახადი, რომელიც ამ თანხასთან შეიძლება იყოს დაკავშირებული და ორივე განმცხადებელს, ერთობლივად - 1 500 (ათას ხუთასი) ევრო გაწეული ხარჯებისა და დანახარჯების ანაზღაურების სახით, აგრეთვე ნებისმიერი გადასახადი, რომელიც ამ თანხასთან შეიძლება იყოს დაკავშირებული;

(ბ) ზემოხსენებული სამთვიანი ვადის გასვლის შემდეგ, თანხის სრულ გადარიცხვამდე, გადასახდელ თანხას საჯარიმო პერიოდის განმავლობაში დაერიცხება გადახდის დღეს მოქმედი, ევროპის ცენტრალური ბანკის ზღვრული სასესხო განაკვეთის თანაბარი ჩვეულებრივი პროცენტები, რასაც დაემატება სამი პროცენტი

5. უარყოფს განმცხადებელთა დანარჩენ მოთხოვნებს სამართლიან დაკმაყოფილებასთან დაკავშირებით.

შესრულებულია ინგლისურად და მხარეებს ეცნობათ წერილობით 2012 წ. 12 ივნისს, სასამართლოს რეგლამენტის 77-ე (§§ 2 და 3) მუხლების შესაბამისად.

სანტიაგო კესადა
სექციის განმწესრიგებელი

ჯოზეფ კასადევალი
თავმჯდომარე